O stížnosti na rozhodnutí to podané uvážil nejvyšší správní soud toto:

Stížnost vytýká napadenému rozhodnutí po stránce věcné nesprávné právní posouzení, ježto prováděcí nařízení k §u 19. odst. 2. zákona č. 39/22 Sb. z. a n. klade důraz na to, že poměr, který citované ustanovení zákona má na mysli, musí se f a k t i c k y rovnati manželství. Manželská práva a povinnosti jsou stanovena v §§ 90—92 vš. obč. zák. Stěžovatelce takové okolnosti prokázány nebyly a přirozeně prokázány býti nemohly, pročež výrok žalovaného úřadu postrádá opory v zákoně.

Námitka ta však jest bezdůvodnou.

Jak nejvyšší správní soud ustáleně judikuje, záleží při zodpovědění otázky, lze-li v tom kterém případě použíti ustanovení § 19, odst. 2, zákona o válečných poškozencích (ze dne 20. února 1920, č. 142 Sb. z. a n., ve znění ze dne 25. ledna 1922, č. 39 Sb. z. a n.), na hospodářské stránce, t. j. předpokládá ustanovení to poměr muže a ženy, ve kterém se muž o výživu družky své stará. Je tedy na omylu stížnost, dovozuje-li, že poměr ten i po jiných stránkách (zejména v §§ 90—92 obč. zákona vytčených) musel by se manželskému poměru rovnati (viz na př. nález ze dne 17. ledna 1927, č. 419).

Je-li ale názor stížnosti mylný, jest bezdůvodnou výtka, že mělo býti zjištěno, zda jsou tu skutečnosti odpovídající požadavkům v §§ 90 až 92 obč. zák. uvedeným.

Zda pak onen předpoklad, — že totiž muž stará se o výživu družky — jest dán, jest otázkou skutkovou, jíž může nejvyšší správní soud přezkoumati jen s hlediska §u 6 zákona o správním soudě, totiž zda předpoklad ten neodporuje spisům, aneb zda měl dostatečnou oporu ve výsledcích řízení.

V tomto směru vytýká stížnost vady řízení, ale nejvyšší správní soud neshledal výtky ty důvodnými. Neboť okolnosti, o nichž stěžovatelka důkaz svědky v řízení vedla a v jichž neslyšení spatřuje vadu řízení, jsou pro posouzení jedině rozhodující skutečností, zda poměr její k Janu K. jest poměrem, jaký má na mysli § 19, odst. 2., naprosto nerozhodný, že stěžovatelka usilovala a snažila se nalézti si jiný byt a ze světnice, kterou s K. obývala, se odstěhovati, že se jí to však nepodařilo. Je nesporno, že z okolnosti té nelze vyvoditi docela nic pro otázku, jaký byl a jest poměr stěžovatelčin k Janu K. a že tedy žalovaný úřad neslyšev o nerozhodných okolnostech vedené svědky, nezpůsobil tím žádné vady.

Bylo proto stížnost zamítnouti jako bezdůvodnou.

(Nález N. S. S. ze dne 16. ledna 1929, č. 707/29.)

N á l e z z e m s k é o d v o l a c í k o m i s e. Hodnocení průvodů úřadem.

Výměrem zemského úřadu pro péči o válečné poškozence v Čechách ze dne 30. července 1923, č. j. 21718/I-23, nebyl uznán stěžovatel se zřetelem k lékařské prohlídce v Lounech ze dne 21. února 1923 válečným invalidou a nepřiznán mu důchod invalidní.

Proti tomuto výměru odvolal se stěžovatel k zemské odvolací komisi pro válečné poškozence v Praze poukazuje na nález superarbitrační z roku 1919 a na nálezy okresní komise sociálně lékařské v Mostě ze dne 21. října 1920 a lékaře důvěrníka v Lounech ze dne 21. února 1923.

Nálezem zemské odvolací komise pro válečné poškozence v Praze ze dne 19. listopadu 1923, č. j. 357/18-23, bylo zamítnuto jeho odvolání proti výměru zemského úřadu a výměr ten potvrzen vzhledem k lékařskému nálezu a posudku prof. Procházky, který zní: „Levé oko choré a skoro slepé. Stav tento nepochází ze služby vojenské, byl již před nastoupením, jak bylo konstatováno při komisi superarbitrační v únoru 1917.“

Podáním ze dne 7. června 1926 domáhal se stěžovatel obnovy řízení, uváděje, že se jedná patrně o omyl (záměnu jména), poněvadž u vojenských úřadů byla zjištěna jeho invalidita, při čemž se odvolával na obsah nálezu superarbitračního ze dne 20. června 1919.

Zemská odvolací komise pro válečné poškozence v Praze usnesením ze dne 3. února 1927, č. j. 34569/27, nevyhověla žádosti za obnovu řízení, poněvadž prohlídkou na oční klinice bylo zjištěno, že jde o rohovkový zákal, který pochází od flyktaenového zánětu z dětství. Tato okolnost byla zemské odvolací komisi při jednání dne 17. listopadu 1923 známa a poněvadž jinak nevyšly najevo nové okolnosti, které by byly způsobilé přivoditi změnu původního rozhodnutí, bylo žádost za obnovu řízení zamítnouti.

Napadeným rozhodnutím ze dne 31. května 1927, č. j. 16102/V-1a-27, zamítlo ministerstvo sociální péče stížnost stěžovatele do rozhodnutí zemského úřadu pro péči o válečné poškozence v Praze ze dne 3. února 1927, č. j. 34569/27, z těchto důvodů:

„Dle výnosu ministerstva sociální péče ze dne 29. února 1924, č. j. 8400/24, jest obnova řízení prohlídkového nebo přiznávacího možna pouze tehdy, když se vyskytly skutečnosti nebo průvody, které zde byly v době původního řízení, které však v době té nebyly známy.

Dle spisů nebyl stěžovatel nálezem zemské odvolací komise ze dne 17. listopadu 1923 uznán válečným invalidou, ježto bylo zjištěno, že stav levého chorého oka nepochází z vojenské služby, nýbrž byl již před nastoupením, jak bylo konstatováno při superarbitrační komisi v únoru 1917. Při novém šetření a provedené prohlídce odborným lékařem dne 1. října 1926 se zjistilo, že invalida jest úplně zdráv; na oční klinice bylo shledáno, že levé oko je postiženo rohovkovým zákalem od flyktaenového zánětu z dětství.

Z důvodů těch bylo žádost za obnovu řízení zamítnouti. Poněvadž stěžovatel ani ve stížnosti neuvádí nových okolností a tvrdí znovu, že před narukováním byl úplně zdráv, bylo stížnost pro nedostatek podmínek obnovy zamítnouti."

O stížnosti podané do tohoto rozhodnutí uvážil nejvyšší správní soud:

Žalovaný úřad napadeným rozhodnutím zamítl sice stěžovatelovu žádost za obnovu, však podle důvodů napadeného rozhodnutí zabýval se otázkou předpokladu pro přiznání důchodu invalidního, zda totiž choroba oční byla přivoděna aktivní službou vojenskou a dospěl k závěru, že předpoklad ten není dán.

Stížnost bere v odpor napadené rozhodnutí jen po této stránce a spatřuje vadnost a důsledkem toho i nezákonnost napadeného rozhodnutí v tom, že žalovaný úřad nepřihlížel k nálezu superarbitračnímu ze dne 20. června 1919, jímž bylo uznáno, že jeho oční choroba byla způsobena aktivní službou vojenskou, nýbrž že vychází ze závěru, vysloveného v nálezu zemské odvolací komise ze dne 17. listopadu 1923, že oční choroba byla tu již před nastoupením služby vojenské.

Okolnost ta je v daném případě otázkou skutkovou, kterou lze přezkoumati pouze s hlediska § 6 zákona o správním soudu.

Úřad měl pro svůj závěr především oporu v prvém nálezu superarbitračním ze dne 23. února 1917 vydaném na základě posudku garnisonní nemocnice v Temešváru ze dne 4. února 1917 a posudku vojenského lékaře v Gyule ze dne 12. února 1917, dle kterých zjištěna v měsíci únoru 1917 u stěžovatele vada na levém oku, jizva na rohovce s přilnutím rohovky a amblyopie (cicatrix. adhaerens et Amblyopia), která uznána za chorobu trvající již více let a nepovstalou vojenskou službou. Když pak stěžovatel odvolal se v řízení správním na nález superarbitrační za dne 20. června 1919, který konstatoval také vadu oka levého a uznal ji za povstalou vojenskou službou, byl vyžádán zemskou

odvolací komisí pro válečné poškozence v Praze posudek české oční kliniky v Praze, který vyzněl v ten rozum, že jde pravděpodobně o chorobu oční z dětských let a znalec profesor Dr. Procházka dospěl pak na podkladě toho materiálu k posudku, že stěžovatel sice jest útrobně zdráv, že však jeho levé oko jest postiženo rohovkovým zákalem od flyktaenového zánětu z dětství a že oko bylo uměle předrážděno.

Stížnost ovšem namítá, že v naříkaném rozhodnutí není správně citován doslov posudku oční kliniky tím, že tam není citováno slovo „pravděpodobně". Vadu tuto neshledal však nejvyšší správní soud podstatnou, uváživ, že žalovaný úřad neopírá se jen o tento posudek, nýbrž že k závěru svému dospěl právě jen z toho, že posudkem tím byla potvrzena správnost superarbitračního nálezu ze dne 23. února 1917.

Další rozpor spatřuje stěžovatel v tom, že žalovaný úřad zjišťuje, že odborný lékař při novém šetření dne 1. října 1926 shledal invalidu „úplně zdravým", kdežto oční klinika sama konstatuje chorobu levého oka.

Rozpor ten však je jen zdánlivým, poněvadž žalovaný úřad tím patrně vyslovil jen, že při všeobecném — celkovém — vyšetření stěžovatele znalcem prof. Procházkou neshledány poruchy zdraví (posudek jeho ze dne 20. října 1926 kontrastuje, že stěžovatel jest „útrobně zdráv, že stěžoval si jen na oční chorobu"), při čemž znalec Procházka ovšem nepřihlížel ke specielní oční chorobě, kterou vyšetřila oční klinika sama a kterou pak dále znalec vzal základem pro svůj konečný posudek.

Měl tedy žalovaný úřad pro své rozhodnutí nález superarbitrační komise ze dne 23. února 1917 dosvědčený posudkem oční kliniky a znalce prof. Procházky na straně jedné a superarbitrační nález ze dne 20. června 1919, jehož se dovolává stěžovatel, na straně druhé.

Přikloní-li se žalovaný úřad pro svůj závěr k jednomu z nich, běží již jen o hodnocení důkazů, jejichž věcné přezkoumání vymyká se z kognice nejvyššího správního soudu.

Byla proto stížnost zamítnuta jako bezdůvodná.

(Nález N. S. S. ze dne 31. ledna 1929, č. 1867/29.)

Sebevražda invalidova nezakládá nároku na důchod pro pozůstalé.

Výměrem zemského úřadu pro péči o válečné poškozence v Čechách ze dne 21. března 1927, č. 79.279/27-I, nebyl přiznán stěžovatelce důchod vdovský a sirotčí, poněvadž dle spisů a konaným šetřením bylo zjištěno, že manžel stěžovatelky byl notorickým alkoholikem, somaticky byl zdráv a pracoval až do posledního času. Sebevraždu pak spáchal v alkoholickém obluzení. Motivy sebevraždy nejsou v souvislosti s válečnou invaliditou, takže podmínky zákona nejsou splněny.

Naříkaným rozhodnutím ze dne 30. července 1927, č. j. 22635/V/1a-27, zamítlo ministerstvo sociální péče stížnost strany do tohoto výměru a potvrdilo výměr z těchto důvodů:

„Podle §§ 13. a 20. zákona ze dne 20. února 1920, č. 142 Sb. z. a n., ve znění zákona ze dne 25. ledna 1922, č. 39 Sb. z. a n., přísluší nárok na důchod pozůstalým po zemřelém invalidovi, nebylo-li prokázáno, že smrt jeho nastala z jiného důvodu než v důsledku poranění utrpěného, případně onemocnění získaného nebo zhoršeného při vykonávání vojenské služby.

Manžel stěžovatelky byl dne 16. března 1920 uznán válečným invalidou pro amputaci pravé nohy. Jinak byl zdráv. Dne 27. ledna 1927 spáchal sebevraždu, nastala tedy smrt z jiného důvodu než byl k jeho uznání válečným invalidou. V důsledku toho nelze stěžovatelku a její dítě ve smyslu §u 1. lit. c) zákona ze dne 8. dubna 1919 č. 199 Sb. z. a n.